

PasningsGuide

KONTORTOMAT

INDHOLD

GODT INDEKLIMA MED LUFRENDSSENDE PLANTER	4
MØBLERNES OPBYGNING	5
SELVVANDENDE PLANTEMØBLER MED POTTER	6
Køkkenkasser	6
Potteplantemøbler	6
Vanding de første 4 uger	6
Vanding efterfølgende	6
Tømning af vandreservoiret	6
Udskiftning af jord og væge	7
Gødning	7
Renhold	7
Vedligehold	7
SELVVANDENDE PLANTEKASSER	8
Vanding de første 4 uger	8
Vanding efterfølgende	8
Tømning af vandreservoiret	9
Jordtilførsel	9
Gødning	9
Renhold	9
Vedligehold	9
KOKEDAMA	10
Vanding	10
Vedligehold	10
PUMPESYSTEM OG LED LYS	10
Vanding efterfølgende	10
Tømning af vandreservoiret	11
Renhold	11
Vær særligt opmærksom på	11
Køkkenkasser og potteplantemøbel lille reservoir	12
Potteplantemøbel stort reservoir	12
ÅRSJUL	12

PasningsGuide SELVVANDENDE TØNDEBED

TagTomat ApS
Husumgade 2, st. tv
2200 København N
www.tagtomat.dk

Udarbejdet marts 2018.

Billeder og illustrationer

Billeder og illustrationer er udarbejdet af TagTomat, hvis andet ikke er angivet.

Licens

Dette værk er udgivet under en Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommerciel – DelPåSammeVilkår-licens. Det betyder:

Navngivelse: Du må kopiere, distribuere, vise og anvende dette værk – og afledte værker baseret på det – men du skal kreditere værket som angivet i licensen.

Ikke-Kommerciel: Du må ikke anvende værket til kommercielle formål – som angivet i licensen.

Del på samme vilkår: Du må remixe, ændre og bygge videre på materialet i dette værk. Men hvis du gør dette, skal du distribuere dine ændringer og tilføjelser under den samme Creative Commons licens.

Se <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

GODT INDEKLIMA MED LUFRENDSENDE PLANTER

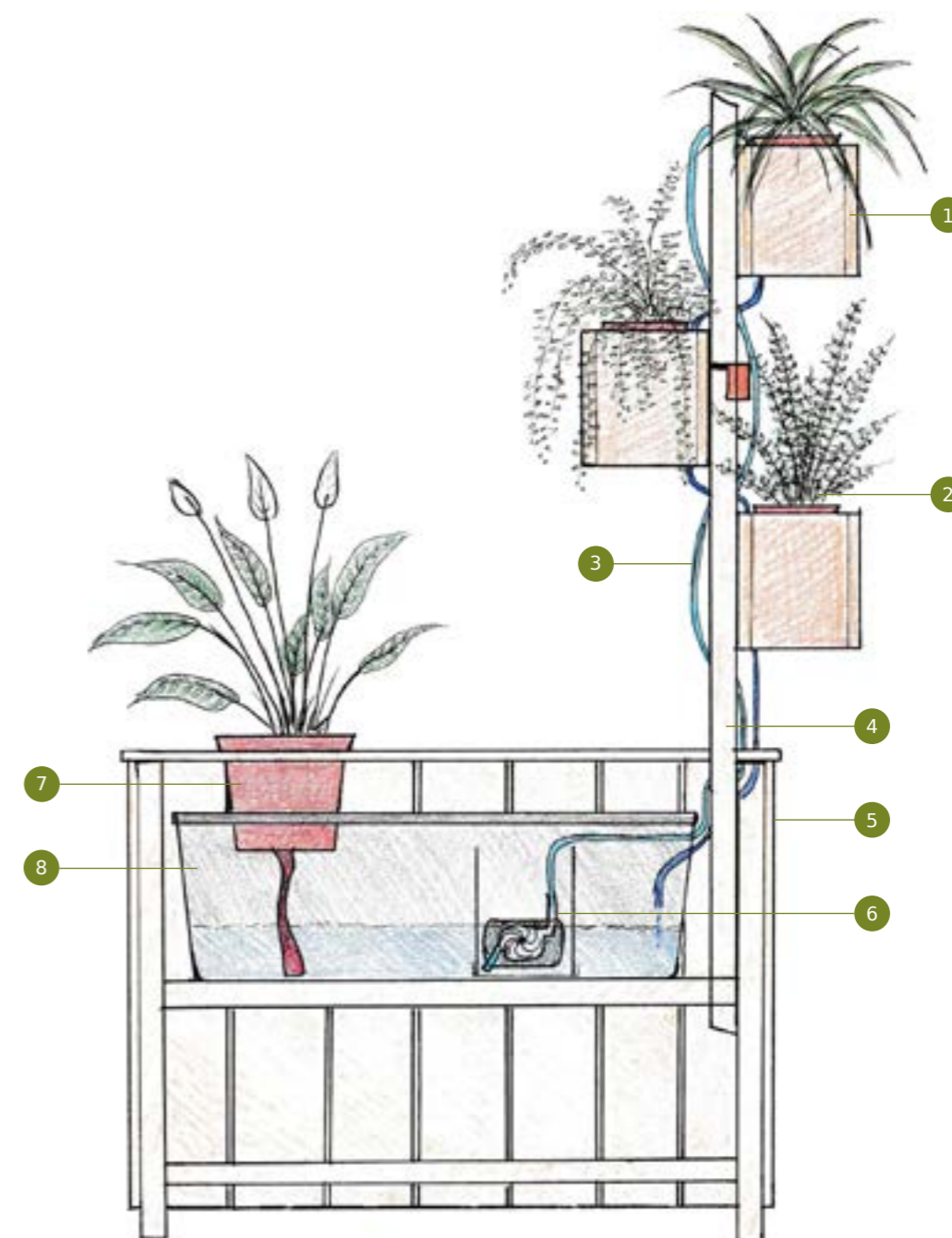

Dette er en guide, der beskriver, hvordan de indendørs, selvvandende plantemøbler fra TagTomat passes. Indendørsplanter kan forbedre klimaet på kontoret eller i hjemmet markant. Planter kan rense luften for skadelige stoffer, tilføre ilt til lokalet og bidrage til forbedret akustik, men det kræver, at de er sunde og frodige. De selvvandende plantemøbler fra TagTomat gør det nemt at passe planterne, idet der sjældent skal vandes.

Møblerne fås i varierende udgaver og kan sammensættes, så de passer til dine ønsker og behov. Derudover fås de med LED-lys og vandpumpe, så det bliver muligt at skabe store sammenhængende plantesystemer, som kan placeres, hvor solens stråler ikke når ind.

MØBLERNES OPBYGNING

Principsnit af selvvandende køkkenkasser

1. Køkkenkasse m. vandreservoir	5. Lærketræsmøbel m. indb. vandreservoir
2. Plante i lille potte m. væge	6. Vandpumpe
3. Vandingslange	7. Stor potte m. væge
4. Stige til ophæng	8. Murerbøjle

SELVVANDENDE PLANTEMØBLER MED POTTER

Køkkenkasser

De selvvandende køkkenkasser fra TagTomat forlænger dine krydderurters liv og gør vandingen lettere. Kasserne, der er lavet af træ fra møbelindustrien, som normalt bliver kasseret, og af genbrugte isbokse, vandes ikke så meget som almindelige pottedplanter og kan anvendes alle steder i hjemmet, om det er til krydderurter i køkkenet, prydplanter i stuen eller luftrensende planter på kontoret. Køkkenkasserne kan stilles på borde og i vindueskarme, opsættes direkte på væggen med beslag for at spare plads, eller de kan kombineres med andre af TagTomats produkter, som fx plantestativ eller plantekassemodul, der kan findes på hjemmesiden www.tagtomat.dk/butik

Potteplantemøbler

Vandreservoiret kan indeholde helt op til 60 liter, og derfor er det kun nødvendigt at fylde det ca. 1 gang om måneden, afhængigt af årstid og vejrforhold. I varme tørre perioder kan der være behov for vanding 2 gange om måneden; men om efteråret, når regnen intensiveres, vandes mindre, og vi anbefaler at lade reservoiret løbe næsten tørt for vand, før det fyldes. I vinterperioden, når frosten kommer og planterne går i dvale, vandes ikke.

Vanding de første 4 uger

For at sikre at planterne og selvvandingsystemet kommer ordentligt i gang, er det vigtigt, at jorden i potten vandes igennem ved opstart. Det anbefales at placere potten i en balje med vand i en halv times tid, så de bliver gennemvædet og klar til at suge til sig fra reservoiret. Derefter fyldes vandreservoiret, hvilket gentages efter behov.

Vanding efterfølgende

Hvor ofte vandreservoiret fyldes afhænger af plantevalg, årstid og soleksponering. I varme sommerperioder kan der være behov for mere vanding, men om efteråret og i vinterperioden, hvor dagslyset aftager, vandes mindre og kun efter behov. I vinterhalvåret anbefaler vi at lade reservoiret løbe næsten tørt for vand, før det fyldes.

Oversigt over vandmængde

Mængde vand til at fylde reservoiret	Liter	Centimeter
Plantekasse internt reservoir	2	Ca. 5
Potteplantemøbel lille reservoir	30	Ca. 15
Potteplantemøbel stort reservoir	65	Ca. 25

Oversigt over vandingshyppighed

	Generelt i vækstsæson		Varme sommer perioder	
	1	4	2 - 4	5 - 7
Plantekasse internt reservoir		X		X
Potteplantemøbel lille reservoir		X		X
Potteplantemøbel stort reservoir	X		X	

Vand først jorden

Skal jorden vandes, bør det gøres før opfyldning af vandreservoiret, da det overskydende vand fra jorden vil få reservoiret til at løbe over, hvis det er fuldt. Stik en finger 1 cm ned i jorden og mærk efter, om den er tør; er den det, bør der vandes fra oven. Står plantemøblet i direkte sol, anbefaler vi at undgå vanding direkte på planterne; dog bør de overskyldes med koldt vand fra bruser eller forstøver, eller bladende tørres over med klud hver 2.-3. måned, da støv kan blokere for solens stråler. Dette gøres om aftenen eller på overskyede dage.

Fyld derefter reservoiret

Løft en potte, og tilfør vandet gennem det hul, den sad i. Fyld kun vand i reservoiret, til det når lige under pottens bund. De fleste planter vil drukne ved overvanding, og derfor er det vigtigt, at der ikke fyldes for meget vand i reservoiret.

Tømning af vandreservoiret

Køkkenkasser

Reservoiret udtages ved at presse isboksen ud af trækassens åbne bund, tage potten op, fjerne låget og hælde det overskydende vand ud.

Potteplantemøbel, lille reservoir

Reservoiret tømmes ved at bore de to midterste brædder på siden af modulet af, tage potten op og trække reservoiret sidelæns ud af møblet, hvorefter det kan tømmes.

Potteplantemøbel, stort reservoir

Reservoiret tømmes ved at tage potten op og løfte de to midterste brædder i modulet af, hvorefter der er adgang til reservoiret, som kan tømmes med øse, hævert eller pumpe.

Udskiftning af jord og væge

Hvert forår kontrolleres, om planteroden er ved at vokse sig ud af potten; er den det, kan roden reduceres og plantes tilbage i potten. Er der behov for det, anbefaler vi at udskifte vægen i samme omgang. Forbliver jorden tør - til trods for et fyldt reservoir - eller er vægen ved at gå i opløsning, skal den udskiftes.

Fremgangsmåde

Tag forsigtigt planten med jord og rodklump op af potten, og fjern den gamle væge. Børst det jord af, der kan lade sig gøre uden at beskadige rødderne. Er rodnettet meget kompakt, eller vokser det i cirkler, bør det brækkes let før plantning for at forbedre væksten.

Den nye væge føres gennem hullet i pottens bund og trækkes op til kanten, hvorefter planten sættes tilbage i potten med ny jord. Vi bruger Champost Pottemuld, som er velegnet til indendørs brug, idet den har en god sugsevne og ikke tiltrækker fluer og sørgemyg. Det er vigtigt, at vægen forbliver langs kanten, og at jorden trykkes let, så der skabes kontakt til vægen.

Lav din egen genbrugsvæge ved at klippe en brugt karklud eller et gammelt viskestykke i strimler på ca. 2x25 cm. Anvendes et viskestykke, nedbrydes vægen hurtigere end ved brug af karklud. Hos TagTomat bruger vi universalklude med majs fibre, som er fri for mikroplast.

Gødning

Det er ikke nødvendigt at gøde det første år, da jorden stadig indeholder mange næringsstoffer. Derefter anbefaler vi at anvende den flydende organiske gødning GD12, som er uden konserveringsmidler og baseret på fiskeben, melasse og tangmel. Gødningen opblandes i vand og tilføres på jorden med spreder 1-2 gange om ugen i vækstsæsonen.

Renhold

Køkkenkasse

Isboksen udtages ved at presse den ud fra trækassens åbne bund, og den kan derefter let rengøres med vand og sæbe. Den kan også gå i opvaskemaskinen, da den er godkendt til madvarer.

Potteplantemøbler

For at få adgang til reservoiret kan brædder skrues af siden, potten løftes ud, reservoiret udtages og rengøres med vand og sæbe. Vær opmærksom på ikke at skrue brædderne for dybt ind i træet, når de skrues på igen.

Vedligehold

Over en årrække kan træet i plantemøblet give sig, og skrueerne bør derfor spændes efter. Går enkelte dele i stykker, bør de udskiftes. Delene kan laves af eget genbrug eller anskaffes på www.tagtomat.dk/butik

Køkkenkasse med vandreservoir

SELVVANDENDE PLANTEKASSER

De selvvandende plantekasser fra TagTomat gør det nemt at skabe frodige beplantninger i hjemmet eller på kontoret. Kasserne kræver minimal vandingsindsats fra din side og er velegnede til dynamiske, sammensatte beplantninger. De fås i 2 varianter med hhv. internt og eksternt reservoir, hvor det interne kan indeholde 20-30 liter jord og 30 liter vand, mens det eksterne kan indeholde 40-65 liter jord og 65 liter vand. Plantekasserne kan sammensættes med andre af TagTomats produkter, fx plantekassebænk eller plantestativ med køkkenkasser, der kan findes på hjemmesiden www.tagtomat.dk/butik.

Vanding de første 4 uger

For at sikre at planterne og selvvandingssystemet kommer ordentligt i gang, er det vigtigt, at jorden i potten vandes igennem ved opstart. Det anbefales at placere potten i en balje med vand i en halv times tid, så de bliver gennemvædet og klar til at suge til sig fra reservoiret. Derefter fyldes vandreservoiret, hvilket gentages efter behov.

Plantekasse, internt reservoir

Det kræver 5-8 liter vand at gennemvande jorden, svarende til ca. halvdelen af en almindelig, stor, grøn vandkande.

Plantekasse, eksternt reservoir

Det kræver 8-10 liter vand at gennemvande jorden, svarende til ca. en af de almindelige, store, grønne vandkander.

Vanding efterfølgende

Det kun nødvendigt at fylde vandreservoiret ca. 1 gang om ugen, afhængigt af plantevalg, årstid og soleksponering. I varme sommerperioder kan der være behov for vanding 2 gange om ugen, men om efteråret og i vinterperioden, hvor dagslyset aftager, vandes mindre og kun efter behov. I vinterhalvåret anbefaler vi at lade reservoiret løbe næsten tørt for vand, før det fyldes.

Oversigt over vandmængde

Mængde vand til at fylde reservoiret	Liter	Centimeter
Plantekasse internt reservoir	30	Ca. 15
Plantekasse eksternt reservoir	65	Ca. 25

Vand først jorden

Skal jorden vandes, bør det gøres før opfyldning af vandreservoiret, da det overskydende vand fra jorden vil få reservoiret til at løbe over, hvis det er fuldt. Stik en finger 1 cm ned i jorden, og mærk efter, om den er tør; er den det, bør der vandes fra oven.

Står plantemøblet i direkte sol, anbefaler vi at undgå vanding direkte på planterne; dog bør de overskyldes med koldt vand fra bruser eller forstøver, eller bladende tørres over med klud hver 2.-3. måned, da støv kan blokere for solens stråler. Dette gøres om aftenen eller på overskyede dage.

Fyld derefter reservoiret.

Plantekasse, internt reservoir

Tilfør vandet via det grå vandingsrør i bedet, til det når ca. 15 cm op. De fleste planter vil drukne ved overvanding, og derfor er det vigtigt, at der ikke fyldes for meget vand i reservoiret. Se, hvor højt vandet står ved at kigge ned i røret eller stikke en tør pind derned, som kan vise vandstanden.

Plantekasse, eksternt reservoir

Tilfør vandet via det grå vandingsrør i bedet, til det når ca. 25 cm op. Fyldes der for meget vand i reservoiret, vil det løbe over og ud på gulvet. Se, hvor højt vandet står ved at kigge ned i røret eller stikke en tør pind derned, som kan vise vandstanden.

Tømning af vandreservoiret

Er der behov for det, tømmes reservoiret ved at sætte en slange på aftapningshanen og føre den til afløb eller tømme direkte til ekstern beholder.

Jordtilførsel

Jorden i bedet sætter sig med årene, og derfor bør der løbende tilføres ekstra jord. Dette gælder særligt efter det første år, hvorfor der om foråret fyldes op med jord til lidt under kanten af bedet. Vi bruger Champost Pottemuld, som er velegnet til indendørsbrug, idet den har en god sugeevne og ikke tiltrækker fluer og sørgemyg.

Gødning

Det er ikke nødvendigt at gøde det første år, da jorden stadig indeholder mange næringsstoffer. Derefter anbefaler vi at anvende den flydende organiske gødning GD12, som er uden konserveringsmidler og baseret på fiskeben, melasse og tangmel. Gødningen opblandes i vand og tilføres på jorden med spredde 1-2 gange om ugen i vækstsæsonen.

Renhold

Vandingsrør renholdes for at undgå tilstopning. Hvert forår spules reservoiret med vandslange via vandingsrøret, og det kontrolleres, at vandet kan løbe frit igennem systemet.

Plantekasse, eksternt reservoir

For at få lettere adgang til reservoiret kan et par brædder skrues af siden; vær dog opmærksom på ikke at skrue brædderne for dybt ind i træet, når de skrues på igen.

Vedligehold

Over en årrække kan træet i plantemøblet give sig, og skruerne bør derfor spændes efter. Går enkelte dele i stykker, bør de udskiftes. Delene kan laves af eget genbrug eller anskaffes på www.tagtomat.dk/butik.

KOKEDAMA

Kokedama fra TagTomat giver dig mulighed for at opsætte en svævende have i dit vindue. Moskuglerne på snor har et æstetisk og elegant udtryk, og kan let installeres som hængende have i vinduet, hvor det ellers ikke er muligt at placere sine planter. Kokedama er særligt velegnet til tørketålende planter, som aloe vera eller timian, og i vinterhalvåret kan hyacinter og orkideer bidrage med farve og duft. Kokedama fremstår flot alene, men kan også sammensættes med andre af TagTomats produkter, som køkkenkasser og plantekasser, der kan findes på hjemmesiden www.tagtomat.dk/butik. Placeres Kokedamaen over plantekasser, vil det overskydende vand dryppe på planterne nedenunder og give en flot effekt og oplevelsesværdi.

Vanding

Kokedama uden automatisk vanding

Når Kokedamaen føles let er det tid til vanding. Dette kontrolleres 2 gange om ugen i sommerhalvåret og 1 gang om ugen i vinterhalvåret. Kokedamaen er koblet på snoren vha. en krog i mosbolden, så den er let at afmontere. Den placeres i en balje med vand i ca. 30 minutter, eller til den føles tung. Derefter hænges den til afdrypning over vask eller beholder, hvorefter den hænges tilbage på plads.

Kokedama med automatisk vanding

Placeres Kokedamaerne over plantekasser, kan de kobles til det automatiske vandingsystem og manuel vanding bliver overflødig.

Vedligehold

Vokser planten sig for stor til mosbolden, skilles den forsigtigt ad, så rødderne ikke beskadiges og planten genbruges i en ny mosbold. Se hvordan på www.tagtomat.dk/category/guides-2/.

PUMPESYSTEM OG LED LYS

For at gøre det endnu nemmere at passe plantemøblerne, kan de suppleres med et pumpesystem, der forenkler vandingen, og LED lys, som giver sunde planter og gør det muligt at placere møblet, hvor der ellers ingen lys er. TagTomat tilbyder at opsætter pumpe og LED lys og indstille timeren, til at styre lys og vand så det passer til plantevalg og placering. Dette kontrollerer og justerer vi efter 4 uger, så vanding og lysforhold skræddersys til planternes behov. Derudover tilbyder TagTomat at lave en opstartsgennemgang i brug af timeren.

Vanding efterfølgende

For at sikre at pumpen ikke brænder sammen må vandstanden aldrig komme under 5 cm fra reservoirets bund. Hvor ofte der bør tilføres vand, afhænger af mange forskellige faktorer og derfor anbefaler vi at kontrollere vandstanden ca. 4 gange om måneden, i den første periode. Når der har dannet sig et billede af vandingshyppigheden, justeres vandingen derefter.

Tømning af vandreservoiret

Skulle det ske at vandet i reservoiret får en snert af ubehagelig lugt, kan iltniveauet i vandet hæves ved at sætte pumpen til at pumpe oftere. Er det ikke nok kan reservoiret tømmes ved at placere slangen, der fører vand tilbage til reservoiret, så den i stedet fører til ekstern beholder. Pumpen sættes i gang og den eksterne beholder fyldes, hvorefter den tømmes og reservoiret fyldes op med frisk vand.

Renhold

Slanger renholdes for at undgå tilstopning. Anvend ståltråd eller lignende til at presse eventuelle tilstopninger ud af slangen.

Vær særligt opmærksom på

- PasningsGuiden er kun vejledende, og vanding er meget afhængigt af vejret, placeringen, planternes egenskaber og hvor mange plantemøbler der er koblet til systemet. For at kunne vurdere hvor ofte der skal vandes, er det derfor vigtigt at observere planterne og at lære det selvvandende plantemøbel at kende.
- Undgå at skylle jord ud i vasken, da den kan stoppe til; vi anbefaler at hælde vand med jord udendørs eller i toilettet.
- Når der anvendes hævert til at tømme reservoiret, er det en god ide at fylde slangen med vand, hvorefter den automatisk vil trække vandet til det eksterne reservoir.
- Jorden må aldrig tørre så meget ud, at den slipper kanterne. Sker dette alligevel, gennemvædes jorden gentagne gange for igen at få selvvandingsystemet til at fungere.
- Gødningsforholdet er afhængigt af plantevalget og bør altid tilpasses de aktuelle planter.
- Der vil altid være nysgerrige fingre og derfor bør man være opmærksom på, at stikkontakten er tændt, og at slangerne stadig sidder korrekt.
- Ønsker man ikke selv at passe plantemøblet, tilbyder TagTomat skræddersyede driftsaftaler.
- For yderligere information eller vejledning henvises til hjemmesiden www.tagtomat.dk

ÅRSHJUL

Køkkenkasser og potteplantomøbel lille reservoir

	Forår	Sommer	Efterår	Vinter
Vanding	4 gange om måneden.	4 gange om måneden. 8 gange i varme, tørre perioder uden nedbør.	Kun efter behov	Kun efter behov.
Udskiftning af jord og væge	Kontrol af planterod og væge. Udskiftning efter behov.			
Gødning	Fortyndet flydende gødning tilføres 4-8 gange om måneden.	Fortyndet flydende gødning tilføres 4-8 gange om måneden.	Fortyndet flydende gødning tilføres efter behov.	

Potteplantomøbel stort reservoir

	Forår	Sommer	Efterår	Vinter
Vanding	1 gang om måneden.	1 gang om måneden. 2 gange i varme, tørre perioder.	Kun efter behov.	Kun efter behov.
Udskiftning af jord og væge	Kontrol af planterod og væge. Udskiftning efter behov.			
Gødning	Fortyndet flydende gødning tilføres 4-8 gange om måneden.	Fortyndet flydende gødning tilføres 4-8 gange om måneden.	Fortyndet flydende gødning tilføres efter behov.	

Højt læketræsmøbel med plantekasse